

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933 -cü ildən çıxır.

№ 06 (1646) 31 mart 2017 - ci il

Qiyməti 50 qəpik

Prezident İlham Əliyev: Aprel döyüşləri dövlətimizin, xalqımızın, ordumuzun gücünü göstərən qələbədir

Aprel döyüşləri bizim şanlı hərbi qələbəmizdir, dövlətimizin, xalqımızın, ordumuzun gücünü göstərən qələbədir. Aprel döyüşləri nəticəsində Füzuli, Cəbrayıl və Ağdərə rayonlarının işğaldan azad edilmiş ərazilərində bu gün Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Bu döyüşlər onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğalla barışmayacaq, öz ərazi bütövlüyünü nəyin bahasına olursa-olsun bərpa edəcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev aprelin qələbələrinin ildönümü ilə əlaqədar bir qrup hərbiçimizlə görüşündə bildirib.

Dövlətimizin başçısı deyib ki, aprelin döyüşləri, eyni zamanda, ordumuzun peşəkarlığını göstərdi. Ordumuz əlverişsiz mövqelərdən əks-hücum əməliyyatı apararaq strateji mövqelərə sahib oldu. Bu gün bu strateji yüksəkliklər, mövqelər, işğaldan azad edilmiş ərazilər bizə imkan verir ki, təmas xəttində mövcud olan vəziyyətə

tam nəzarət edək və istədiyimiz tədbiri görə bilək.

Prezident vurğulayıb ki, aprelin döyüşləri hərbi dərslərə salınmalıdır. Həm peşəkarlıq, həm də vətənpərvərlik ruhu baxımından aprelin döyüşləri bir daha göstərdi ki, Azərbaycan xalqı qəhrəman xalqdır. Bir daha onu göstərdi ki, biz bu vəziyyətlə barışmayacağıq. Onu göstərdi ki, xalq-iqtidar birliyi bu gün Azərbaycanda yüksək səviyyədə təmin olunur, möhkəmlənir.

BU SAYIMIZDA

BÖYÜK ELMİ ŞURADA 2

Rektor Beynəlxalq Universitetlər Assosiasiyasının prezidenti ilə görüşüb 5

Kəllə şişlərinin endoskopik cərrahiyyəsi məsələləri müzakirə edilib 3

ATU-da sağlam qidalanmaya dair müzakirələr təşkil olundu 3

Professor Rafiq Məmməd həsənov: Çoxları diabet xəstəsi olduğunu bilmir 6

Türkiyə səfiri Erkan Özoral: "ATU bizim üçün doğma məkandır" 5

NOVRUZ BAYRAMI GENİŞ ŞƏKİLDƏ QEYD OLUNUB

ATU-nun patoloji fiziologiya kafedrasında yenilik 5

Rafiq Bayramov: «Tam normal həyat tərzi və yaşayış şəraiti olan şəxslər də vərəmə yoluxa bilər» 6

Martın 30-da Böyük Elmi Şuranın növbəti yığıncağını açan universitetin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli gündəlikdə duran məsələləri diqqətə çatdırdı.

Əvvəlcə "Azərbaycan Tibb Universitetində 2016-cı il ərzində yerinə yetirilən elmi-tədqiqat işlərinin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələr" barədə universitetin elmi işlər üzrə prorektoru, dosent Rauf Bəylərovun hesabatı dinlənildi.

Ölkə rəhbərliyinin milli səhiyyə və təhsil sistemlərinə xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində universitetimizin 2016-cı ildə xeyli nailiyyətlər əldə etdiyini vurğulayan məruzəçi kadr potensialına da toxundu: "2017-ci il yanvar ayının əvvəlinə olan məlumata əsasən, Azərbaycan Tibb Universitetində çalışan 1344 nəfərin 1222-si professor-müəllim heyətidir. Onlardan 4-ü Rusiya Tibb Elmlər Akademiyasının akademiki, 1-i müxbir üzvü, 4-ü Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi, 5-i müxbir üzvü, 4-ü Dövlət Mükafatı Laureatı, 28-i əməkdar elm xadimi, 45-i əməkdar həkim, 37-si əməkdar müəllim, 2-si əməkdar bədən tərbiyəsi

təhsil sisteminə inteqrasiya olunmaq və dünya universitetləri reytingində mümkün qədər yüksək rəqabətə nail olmaqdır" – deyən prorektor bu nöqteyi-nəzərdən ATU-nun Beynəlxalq Universitetlər Reyestrinə daxil edilməsi, Qara Dəniz hövzəsi ölkələri universitetləri şəbəkəsi çərçivəsində özünəməxsus yer tutması, Avropa universitetləri sırasına tam hüquqlu üzv seçilməsi, beynəlxalq proqramlarda iştirak etməsini universitetimizin getdikcə artan nüfuzunun göstəricisi kimi dəyərləndirdi.

ATU-nun beynəlxalq əlaqələrinin də günün tələbləri səviyyəsində qurulduğunu diqqətə çatdıran R.Bəylərov hazırda bu təhsil və elm ocağının dünyanın 86-ya yaxın nüfuzlu ali təhsil müəssisəsi ilə sıx əməkdaşlıq etdiyini, bir sıra universitetlərlə fəal tələbə və mütəxəssis mübadiləsi apardığını söylədi.

2016-cı ildə elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinin 10 monoqrafiya və ki-

yerli konfranslar olub.

ABŞ-ın Milli Səhiyyə İnstitutu Fəqartı Beynəlxalq Mərkəzinin maliyyələşdirdiyi, 2014-2019-cu illəri əhatə edən Qlobal Psixi Sağlamlıq və İnkişaf Pozulmaları üzrə tədqiqatçı yetişdirmək proqramına uyğun olaraq psixiatriya kafedrasının əməkdaşlarının Harvard Tibb Məktəbi və Boston Uşaq Xəstəxanasında uzunmüddətli təlim və ixtisaslaşma kurslarında iştirak etdiyini xatırladan prorektor Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin "Sağlam Təhsil – Sağlam Millət" layihəsi çərçivəsində Azərbaycan Tibb Universitetinin ekspertlər qrupunun, Bakı şəhəri məktəblilərinin sağlamlığının monitorinqi pilot layihəsində ATU əməkdaşlarının 2016-cı ildə gördüyü işlər haqqında da şura üzvlərinə məlumatlandırdı.

İxtisaslı mütəxəssislərin hazırlanmasında tələbə elmi işlərinin çox mühüm əhəmiyyət daşıdığını deyən

rulmadan səhiyyənin inkişafına, yeni tibb mütəxəssislərinin hazırlanmasına layiqincə xidmət göstərəcəklərinə əminliyini vurğuladı.

Məruzə ətrafında çıxış edən kafedra müdirləri Nuru Bayramov, Eldar Qasimov, Elmira Əliyeva və Canbaxış Nəcəfov hesabatı qənaətbəxş qiymətləndirdilər. Universitetin elmi istiqamətdəki uğurları ilə bərabər mövcud problemlərdən və onların həlli yollarından da söhbət açdılar.

Müzakirələrə yekun vuran rektor müasir dövrdə elmi-tədqiqat işlərinin hansısa bir kafedra, laboratoriya çərçivəsində yerinə yetirilməsinin mümkün olmadığını, artıq bu məsələlərin beynəlxalq səviyyədə öz həllini tapmalı olduğunu vurğuladı. Milli Elmlər Akademiyasının rəyasət heyətində biologiya bölməsinin rəhbəri, akademik Əhliman Əmiraslanovun bu mövzuda ətraflı çıxış etdiyini də şura üzvlərinin diqqətinə çatdıran rektor bildirdi ki, bü-

BÖYÜK ELMİ ŞURADA

və idman xadimi, 2-si fəxri bədən tərbiyəsi və idman işçisi, 1-i əməkdar jurnalist, 169-u elmlər doktoru, 840-ı fəlsəfə doktoru, 128-i professor, 328-i dosentdir".

2016-cı ildə Azərbaycan Tibb Universitetində "Əhəlinin sağlamlığının qorunması" haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən, təbabət və əczaçılıq sahəsində 3 istiqamət, 9 problem üzrə 60 elmi-tədqiqat işinin yerinə yetirildiyini diqqətə çatdıran prorektor 3 mövzunun tamamlandığını, 57 mövzu üzrə elmi işin isə davam etdiyini dedi.

R.Bəylərov onu da bildirdi ki, 2016-cı ildə Azərbaycan Tibb Universitetinin onkologiya, l cərrahi xəstəliklər, patoloji anatomiya, ağ ciyər xəstəlikləri, ümumi cərrahiyyə, Elmi-Tədqiqat Mərkəzi, farmakoqnoziya və botanika kafedraları, "Sağlam nəsil" Tibbi Elmi-Tədqiqat Mərkəzi Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu tərəfindən dəstəklənən layihələr üzrə işlər aparılıb.

Bundan əlavə, universitet ali təhsil sahəsində Avropa İttifaqı, Mərkəzi və Şərqi Avropa ölkələri ilə Şərqi Asiya ölkələri arasında əməkdaşlıq üzrə TEMPUS TASIS proqramına görə Transavropa əməkdaşlığının üzvüdür. Layihədə Azərbaycan universitetlərinin tələbə və əməkdaşlarının xarici ölkələrdə təcrübə keçməsi nəzərdə tutulur.

"Ali məktəblərin əsas məqsədi keyfiyyətli təhsil vermək, beynəlxalq

tabda (biri xaricdə), 16 dərslərdə, 28 dərslərsə, 2 kitabça və sorğu ədəbiyyatında, 6 elmi əsərlər məcmuəsində, 1178 elmi işdə (401 elmi iş xaricdə, 777 elmi iş respublikada), 15 metodik tövsiyədə, 9 Avrasiya patentində, 4 Avrasiya patentinə müsbət rəydə öz əksini tapdığını bildiren prorektor 2016-cı ildə universitetin əməkdaşları tərəfindən dünyanın nüfuzlu elmi jurnallarında 69 məqalənin dərc edildiyini vurğuladı.

R.Bəylərov 2012-ci ildən etibarən Mövlana mübadilə proqramı üzrə Türkiyənin 17 universiteti ilə müqavilə imzalandığını diqqətə çatdırdı: "Mübadilə proqramına dair aparılan sorğu nəticəsində həm qəbul edən universitet, həm də qonaq gələn alimlər bu təcrübəni yüksək qiymətləndirmiş, hər 2 tərəf üçün faydalı olduğunu bildirmişlər.

Hesabat ilində türkdillli dövlətlərin əməkdaşlıq şurasının nümayəndə heyəti ATU-da qonaq olub və Erasmus Mundus, Mövlana mübadilə proqramları, onların icrası ilə bağlı mövcud durum haqqında müzakirə aparmışlar".

Prorektorun sözlərinə görə, 2016-cı ildə xarici ölkələrdə keçirilən 77 müxtəlif elmi konfrans, kongres və simpoziumlarda ATU-nun 131 əməkdaşı iştirak etmişdir. Respublikamızın beynəlxalq miqyasda artan nüfuzunun nəticəsidir ki, universitetdə bir çox beynəlxalq kongres və konfranslar, müxtəlif məzmunlu görüşlər keçirilir. 2016-cı ildə universitetdə keçirilən konfranslardan 11-i beynəlxalq səviyyəli, 14-ü isə

R.Bəylərov qeyd etdi ki, 2016-cı ilin 1-2 noyabrında ATU-nun təşkilatçılığı ilə tələbə və gənc həkimlər üçün III Beynəlxalq Tibb Konqresi keçirildi. Konqresə 450-dən çox elmi məqalə və tezislər daxil olmuşdur ki, bunlardan da 55-i xarici ölkə universitetlərində təhsil alan tələbələr, gənc həkimlər və professorlara məxsus idi. Konqresdə Türkiyə, Rusiya, Almaniya, ABŞ, İran, İraq, Özbəkistandan tələbələr qatılmışdır.

Hazırda bütün fakültələr üzrə növbəti konfransların keçirilməsi məqsədlə müəllim və tələbələrdən ibarət təşkilat komitəsi yaradılmışdır".

ATU-nun Əsaslı Kitabxanasınının fəaliyyətinə də toxunan prorektor elektron kitabxananın yaradılması işinin hal-hazırda mövcud beynəlxalq elektron nəşrlərinin oxuculara təqdim olunması formasında həyata keçirildiyini bildirdi: "Azərbaycan tibb elmi bu gün dünya səviyyəsində bir inkişaf yolundadır. Bu ildən başlayaraq, ATU-da elektron kitabxananın yaradılması üzrə işlər aparılır. İRBİS – 64 avtomatlaşdırılmış kitabxana proqramı çərçivəsində yaranmış elektron kitabxanaya ədəbiyyatlar yazılmış və elektron kataloqa salınmışdır. 2016-cı ildə kitabxana fondunun elektron kataloquna 2771 kitab, 5368 qəzet və jurnal məqaləsi daxil edilmişdir".

R.Bəylərov çıxışının sonunda xalqımızın sağlamlığı keşiyində dayanmaq kimi humanist bir vəzifə sahibi olduqlarını heç vaxt unutmayan universitet əməkdaşlarının bundan sonra da yo-

tün universitetlərin öz tədqiqat işlərini müştərək olaraq yeni problemlərə yönəltməsi günün tələbidir.

Universitetimizin elmi göstəricilərinin həmişəki kimi yenə də yüksək olduğunu söyləyən rektor problemlər üzərində xüsusi dayandı: "Ancaq indi daha da yaxşı işləməliyəm ki, bu rəqəmlərin arxasında fundamental və praktiki təbabətə çıxışı olan elmi nəticələr olsun. Etiraf edək ki, bir çox dissertasiyalar müdafiə olunandan sonra onlardan artıq nə nəzəri, nə də praktiki cəhətdən istifadə edilmir. Təbii ki, belə olmamalıdır. Elmi işlərin həm dərslərdə əksini tapması, həm də praktiki təbabətdə tətbiqi prioritet məsələlərdən biridir. Tamamilə razıyam ki, kafedralarda işləyən bütün əməkdaşlar elmi işlə məşğul olmalıdır. Müsəbiqədə iştirak edən hər bir əməkdaşı mən özüm şəxsən qəbul edərkən müşahidələrim və bəzi faktların təhlili bunun heç də həmişə belə olmadığını göstərir. Təbii ki, kafedrada bütün əməkdaşlar eyni səviyyədə elmi işlə məşğul ola bilməz, elmi-tədqiqat işində hər kəsin bir payı var".

Tələbə Elmi Cəmiyyətini gələcək alimin başlanğıc fəaliyyəti kimi dəyərləndirən rektor xarici tələbələrin elmi tədqiqatlara cəlb olunmasının zəruriliyini önə çəkdi və Türkiyənin ölkəmizdəki səfiri Erkan Özoralla görüş zamanı da bu məsələyə toxunulduğunu dedi.

Yeni laboratoriyaların yaradılması barədə təkliflərə münasibət bildirən G.Gəraybəyli çıxışlarda səslənən digər məsələlərə də aydınlıq gətirdi.

Sonda universitetin "Fəxri Fərmanı"nı ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının dosenti Aydın Məmmədova təqdim edən rektor səmimi duyğularını bölüşərək onun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirdi.

İctimai fənlər kafedrasının müdiri, professor Qoşqar Əliyevin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına «Fəlsəfə» ixtisası üzrə müxbir üzvlüyünə namizədliyini dəstəkləyən Böyük Elmi Şura dissertasiya şuralarının tərkibini, ATU-nun Tədris Terapevtik və Tədris Cərrahiyyə klinikalarının qiymət cədvəllərini də təsdiq etdi, müsəbiqə məsələlərini həll etməklə öz işini yekunlaşdırdı.

Arif MƏMMƏDLİ,
Fotolar Cənnətəli Çingizindir

31 Mart-azərbaycanlıların soyqırımını günüdür...

Tarixdə çox döyüşlər, müharibələr olmuşdur. Bu müharibələrin törədilməsinin başlıca səbəbləri əsasən hər hansı bir dövlətin başqa bir dövlətə torpaq iddiası, var-dövlət hərisliyi, dünya ağalığı xülyası və s. olub. Bu müharibələrdən ən dəhşətli isə hər hansı bir millətin, xalqın kökünü kəsmək, Yer üzündən silmək məqsədini güdən müharibələrdir. Ən pisi də odur ki, soyqırımları törədənin özü ustalıqla məskalanır, öz əməlini, vəhşiliyini ört-basdır edir. Dünya ictimaiyyətini çaş-baş salır, əsrlərlə öz məkrli siyasətlərini yürüdür, nəsilləri bu ruhda tərbiyə edir. Məqam gələndə cildini dəyişə bilir, haqlını "günahkar" kimi qələmə verməyə çalışır, özünə tərəfdarlar tapır.

1917-ci il oktyabr çevrilişi və hakimiyyətə kommunistlərin gəlməsi

zamanı yaranmış vəziyyətdən istifadə edən erməni millətçiləri və onların cəmləşdiyi "Daşnaksütyun" partiyası Bakıda və respublikamızın digər yerlərində azərbaycanlılara qarşı mitinqlər keçirməyə başladılar. Ermənilər bütün Azərbaycanı işğal etməyə cəhd göstərdilər. Onlar bu dəfə Qarabağda yaşayan ermənilərlə birləşib Gəncəyə hücum hazırladılar. Lakin 1918-ci ilin mayında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda ölüm-dirim mübarizəsinin başlanması işğalçıların bütün planlarını pozdu.

A.Mikoyanın başçılığı ilə yaradılmış "inqilabi müdafiə" adı ilə çıxış edən bu quldur dəstələri Bakının ən gözəl memarlıq abidələrindən olan "İsmailiyyə"ni yandırmış, "Açıq söz", "Kaspi", "Baku", qəzetləri redaksiyalarını dağıtmış, "Təzə pir" məscidinin minarələrini isə top atəşi ilə dəlik-deşik etmişdilər.

Tərəpədən dırnağa qədər silahlanmış erməni əsgərləri müsəlmanların evlərinə basqınlar edərək onları vəhşicəsinə öldürür, körpələrə və qocalara aman vermişdilər. Qadınlar daha ağır şəkildə öldürülürdü. Arxiv materiallarına əsasən qulaqları, burnları kəsilən, orqanları parça-par-

ça edilən 37 qadının meyiti tapılmışdı. N.Nərimanov erməni vəhşilərinin törətdikləri haqqında belə bəhs edir: "Bolşevik olan bir müsəlmana belə aman verilmədi. Müsəlmanlara hər cür cinayəti etdilər. Nəinki kişilər, hətta hamilə qadınlar da daşnaqlardan canlarını qurtara bilmədilər".

Mart hadisələri əslində bolşeviklərin daşnaqlarla birlikdə həyata keçirdikləri milli qırğın idi. Bu qırğının əsas təşkilatçısı olan S.Şaumyan özü də 1918-ci il aprelin 13-də RSFSR XKS-ə yazdığı məktubunda etiraf etmişdi: "Biz süvari dəstəmizə birinci silahlı hücum cəhdindən bəhanə kimi istifadə etdik və bütün cəbhə boyu hücumu keçdik... Bizim altı min nəfərə yaxın silahlı qüvvələrimiz var idi... "Daşnaksütyun"un da üç-

dörd min nəfərlik milli hissələri var idi ki, bunlar da bizim ixtiyarımızda idi. Milli hissələrin inkişafı vətəndaş müharibəsinə qismən milli qırğın xarakteri vermişdi, lakin buna yol verməmək mümkün deyildir. Biz bilərəkdən buna yol verdik".

1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakı, Şamaxı, Quba, Lənkəran və digər ərazilərdə erməni faşistləri 50 min azərbaycanlıyı qətlə yetirmiş, 10 minlərlə insanı öz torpaqlarından qovmuşlar. Həmin hadisə xalqımızın tarixinə qara həffələrlə yazılmışdır.

Ulu öndər ümummilli lider Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli fərmanından sonra hər il mart ayının 31-i Mart soyqırımını anım günü kimi qeyd olunur.

ATU-da sağlam qidalanmaya dair müzakirələr təşkil olundu

Azərbaycan Tibb Universitetində həkim-diyetoloqların və Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssislərinin iştirakı ilə əhali arasında sağlam qidalanma davranışlarının aşılmasına həsr olunmuş dəyirmi masa keçirilib.

Səhiyyə Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə baş tutan tədbir "Azərbaycan Respublikasında qeyri-infeksiyon xəstəliklərlə mübarizəyə dair 2015-2020-ci illər üçün Strategiya"ya əsasən təşkil olunub.

ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasında keçirilən toplantıda universitetin tibbi profilaktika fakültəsinin dekanı Anar Ağayev çıxış edərək bu sahədə ölkəmizdə irəliləyişlərə nail olduğunu diqqətə çatdırıb.

Qidalanma və kommunal gigiyena kafedrasının müdiri İbrahim Əhmədov çıxışında bu strategiya ilə bağlı Prezidentin sərəncamını da xatırladı. Bildirib ki, qeyri-infeksiyon xəstəliklərin meydana gəlməsində qeyri-düzgün həyat tərzini, sağlam qidalanmamaq və s. kimi vacib faktorlar dayanır. Bu xəstəliyə düşərək olan orqanizm praktik olaraq müalicə olunsun da, tam sağalma halı müşahidə edilmir.

Həmin kafedranın professoru Maqsum Qasimov qeyri-infeksiyon xəstəliklərlə mübarizəyə dair strategiyanın əhəmiyyətindən danışdı və burada 4 əsas patologiyadan danışdı: ürək-damar xəstəlikləri, onkoloji xəstəliklər, xroniki abstruktiv xəstəliklər və şəkərli diabet daxildir.

M. Qasimov onu da qeyd edib ki, bu gün dünyada bu xəstəlikdən dünyasını dəyişənlərin sayı artmaqdadır. "Dünya üzrə tütündən 6 milyon in-

san, spirtli içkidən 3.3 milyon insan dünyasını dəyişirsə, bunun da təxminən yarısı qeyri-infeksiyon xəstəliklərlə bağlıdır. Çünki tütün və spirtli içki dünyada ölümün əsas səbəblərindən biridir".

Daha sonra Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin şöbə müdiri Ziyəddin Kazimov çıxış edib. O, qeyri-infeksiyon xəstəliklərin yayılmasında düzgün qidalanmamaq, immunitetin zəifliyi, qeyri-sağlam həyat şəraiti kimi amillərin vacib olduğunu vurğulayıb.

Qeyd edək ki, tədbirdə uşaq və yeniyetmələr və əmək gigiyenası kafedrasının müdiri Şəhla Balayeva, propedevtika və pediatriya kafedrasının müdiri Əlihüseyn Hidayətov, I daxili xəstəliklər və reanimatologiya kafedrasının müdiri İsfəndiyar İsmayılov, II daxili xəstəliklər kafedrasının müdiri Vəsadət Əzizov, ictimai sağlamlıq kafedrasının assistenti Kamran Babayev iştirak ediblər.

Məlumat üçün bildirək ki, "Azərbaycan Respublikasında qeyri-infeksiyon xəstəliklərlə mübarizəyə dair 2015-2020-ci illər üçün Strategiya"nın həyata keçirilməsi üzrə Səhiyyə Nazirliyinin Fəaliyyət planının 9.2-ci bəndinə əsasən qeyri-infeksiyon xəstəliklərin risk faktorlarının (tütündən istifadə, spirtli içkilərdən sui-istifadə, qeyri-sağlam qidalanma, fiziki passivlik) azaldılması üçün səmərəli tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Belə tədbirlər sırasında sağlam qidalanma, sağ-

lam həyat tərzini, trans-yağlar əvəzinə çoxdoymamış yağ turşularından istifadənin təşviqi ilə bağlı fəaliyyətlər daxildir.

Toplantıda adını çəkdiyimiz mövzular üzrə müzakirələr aparılıb.

Kəllə şişlərinin endoskopik cərrahiyyəsi məsələləri müzakirə edilib

Tədris Cərrahiyyə Klinikasında Türkiyə universitetlərinin professorlarının iştirakı ilə kəllə şişlərinə dair seminar keçirilib.

Türkiyənin Kocaeli Universitetinin neyrocərrahlik kafedrasının professoru Kenan Koç "Kəllə şişlərinin endoskopik cərrahiyyəsi" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib.

Sonra mövzu ilə bağlı müzakirələr aparılıb, iştirakçıların sualları cavablandırılıb.

Müzakirələrdə Türkiyənin Emsey Hospitalının patoloqanatomu, professor Hayreddin Yekeler də iştirak edib.

Azərbaycan Tibb Universitetinin və Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin birgə təşkilatçılığı ilə xalqımızın Novruz Bayramı geniş şəkildə qeyd olunub. Tədbir zamanı Böyük akt zalının foyesində iştirakçılar öncə bayram şirniyyatına qonaq edilib. Şirniyyat və çay-kofe süfrəsi arxasında onlar bir-birləri ilə yaxından hal-əhval tutub, bir-birlərinin bayramını təbrik ediblər. Tədbirin bu cür təşkili iştirakçılarda müsbət ovqat yaradıb. Sonra bayram şənliyi davam etdirilib.

Qeyd edək ki, bu il keçirilən tədbir həm də fərqli formada təşkil olunub. Belə ki, "Ey həyat, sən nə qəribəsən" adı altında keçirilən bu mərasimdə ATU-nun əməkdaşları və tələbələri ilə yanaşı, 1 sayılı Respublika Psixiatriya Xəstəxanasının kollektivi və xəstələri də iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən universitetin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli xalqımızı və tədbir iştirakçılarını bayram münasibəti ilə təbrik edib, hər kəsə həyatda ən gözəl nemət olan can sağlığı arzulayıb: "Novruz bayramı xalqımızın, elimizin ən vacib və çox sevilən bayramların-

dandır. Tədbirin adının həyat qəribəlikləri ilə bağlı olması da təsadüfi deyil. Həyatın çox üzü, çox yönü var. Hər bir insan öz peşəsi ilə məşğul olur. Həkimlər də xəstələrimizi müalicə edirlər. Mən xəstələrin hər birinə sağ-

hazırladıqları pantomima sənəcikləri iştirakçılarda xoş ovqat yaratdı. Tələbələrin vətənpərvərlik mövzusunda hazırladıqları musiqi proqramı və nümayiş etdirdikləri video-çarx tədbirə xüsusi çalar bəxş etdi.

bu bayram ənənəsini müsbət qarşıladıqlarını bildirdilər. Litva Respublikası vətəndaşı, ATU-da təhsil alan Skaisitik Arbaciauskaitik isə ilk dəfə idi ki, Novruz Bayramını ölkəmizdə qeyd edirdi. Onun sözlərinə görə, bayram

qoyublar. Amma paxlava, şəkərbura çox şirin olduğundan onlardan çox yeyə bilmir. Ən çox xoşladığı isə şor qoğaldır: "Xanımlarınız bayram şirniyyatı hazırlayanda çox əzziyyət çəkirlər. Amma bu əziyyətin müqabilində şirniyy-

NOVRUZ BAYRAMI GENİŞ ŞƏKİLDƏ QEYD OLUNUB

yat dadlı çıxır. Sizin zəngin mətbəxiniz var. Bu zənginlik istər-istəməz diqqət çəkir. Mən də dostlarla birgə bayramı qeyd etməyə gəldim. Canlı şəkildə Azərbaycan musiqilərini dinləmək xüsusi ləzzət verdi, zövqümü oxşadı. Müəllimlərimi, dostlarımı və sizi bayram münasibəti ilə təbrik edirəm!"

Tədbirdə tələbələr milli mahnılarla yanaşı, əcnəbi mahnıları da məharətlə ifa etdilər. Hiss olunurdu ki, əcnəbi dildə səslənən mahnılar onların ürəyincədir və xüsusi övqat bəxş edib.

lamlıq, şəfa diləyirəm. Xalqımıza isə can sağlığı və bol ruzi arzulayıram. Tədbirdə 1 sayılı Respublika Psixiatriya Xəstəxanasının baş həkimi Ağahəsən Rəsulov, xəstəxananın kollektivi və istedadlı pasiyentləri iştirak edirlər. Onlar tədbir iştirakçılarını rəngarəng ifaları, səsləndirdikləri musiqi nömrələri ilə əyləndirəcəklər."

Tədbirin bədii hissəsində ATU-nun "Şəfa" xalq çalğı alətləri ansambli, "Çinar" rəqs ansamblının üzvləri, tələbələr bir-birindən maraqlı mahnı və rəqslərlə çıxış ediblər. Psixiatriya Xəstəxanasının pasiyentlərin

Tədbirə əcnəbi tələbələr də qatılmışdılar. Onların bir neçəsinə yaxınlaşıb bay-

adət-ənənəsi onda qəribə hisslər aşılayıb. O hətta dostları ilə tonqal üstündən at-

ramla bağlı münasibətlərini öyrənməyə çalışdıq. Əksəriyyəti xalqımıza məxsus olan

lanıb, yumurta döyüşdürüb, papaq atıb. Onun atdığı papağa bayram şirniyyatı da

Qabil ABDULLAYEV

Vaksinlərin təhlükəsizliyi barədə dürüst informasiyanı DST-nin sertifikat verdiyi veb-saytlarda tapmaq olar

İnsanları sağlamlıq, iş və ya münasibətlər ilə bağlı hər hansı problem narahat edəndə, onlar məsləhət almaq üçün ilk növbədə İnternetə müraciət edirlər. Eyni sözləri uşaqları üçün vaksinlərin təhlükəsiz olub-olmaması barədə dürüst informasiya almaq istəyən valideynlərə və tərbiyəçilərə şamil etmək olar. Ancaq çox vaxt belə informasiyanı tapmaq mümkün məsələyə çevrilir. Son illər vaksinlərin təhlükəsizliyi barədə birtərəfli, yanlış və əndişə yaradan informasiyanın yer aldığı yetərinçə çoxlu veb-sayt ortaya çıxıb. Bu da əsassız təşvişin yaranmasına gətirib çıxarıb.

Dünya Səhiyyə Təşkilatının (DST) Vaksinlərin Təhlükəsizliyi Şəbəkəsinin (VTŞ) əlaqələndiricisi İzabel Saxinoviç deyib: "Hər gün internetdə vaksinlər barədə yalan məlumat yayılmağa davam edir. Bu, təhlükəli vəziyyətdir. Biz əmin olmalıyıq ki, bütün valideynlər, tərbiyəçilər və səhiyyə mütəxəssisləri vaksinlər barədə dəqiq və dürüst informasiyanı asanlıqla əldə edə biləcəklər".

AZƏRTAC DST-nin saytına istinadla xəbər verir ki, vaksinlərin təhlükəsizliyi barədə global veb-saytlar şəbəkəsi VTŞ məhz bunun üçün nəzərdə tutulub. Ha-

zırda 12 dildə 47 veb-sayt şəbəkənin üzvüdür. Hesablamalara görə, hər ay 173 milyondan çox istifadəçi müxtəlif informasiya ilə bərabər, vaksinlərin təhlükəsizliyi barədə dürüst məlumatın verildiyi VTŞ veb-saytlarına daxil olur.

DST vaksinlərin təhlükəsizliyi məsələləri üzrə onu məlumatlandırın müstəqil və nüfuzlu elmi komitənin – Vaksinlərin Təhlükəsizliyi üzrə Qlobal Məsləhət Komitəsinin müəyyən etdiyi və milli immunlaşdırma proqramlarına təsir göstərməyə qadir olan meyarlardan istifadə edərək veb-saytların namizədliyinə münasibətini bildirir.

İlkin yoxlama bu saytların ictimai səhiyyə yönümlü olub-olmadığını, vaksinlərin təhlükəsizliyi barədə elmi əsaslandırılmış və qərəzsiz ən müasir informasiya, aydın şərh edilmiş məlumat və sadə navigasiya sistemi təqdim edib-etmədiklərini müəyyən etməyə imkan verir. Sənayeni təmsil edən veb-saytlar şəbəkənin üzvü ola bilməzlər.

VTŞ veb-saytları azı iki ildən bir nəzərdən keçirilir və təzələnilir. VTŞ-nin qiymətləndirmə qrupu rəsmi qiymətləndirmə üçün veb-saytı 34 meyardan istifadə edərək öyrənir.

Vaksinlərin Təhlükəsizliyi Şəbəkəsinin üzvü olmaq üçün veb-saytlar onların sahibləri və rəhbərləri və kontentin əməkhaqqının kimin tərəfindən ödənilməsi barədə informasiya baxımından şəffaf olmalı, habelə dərc edilmiş informasiya mənbələrinin validasiya etmək imkanına malik olmalıdırlar.

İ.Saxinoviç deyib: "Bizim verdiyimiz qiymət o deməkdir ki, İnternet istifadəçiləri oxuduqları məlumata etibar edə bilirlər".

Brugada Sindromu

**Brugada sindromu – ani ürək ölüm-
lərinə yol açan genetik xəstəlikdir.**

Ürəyin normal fəaliyyətinin tənzimlənməsi üçün miokard hüceyrələri yığılmalı və bunun üçün də elektrik cərəyanı yaranmalıdır.

Cərəyanın yaranmasını və yayılmasını isə miokard hüceyrələrinin zarı üzərində yerləşən, əsasən natrium, kalium, kalsium mübadiləsinin tənzimləyən kanallar həyata keçirir. Xəstəlik bu kanalların işini tənzimləyən, 3-cü xromosomda kodlanmış SCN5A geninin mutasiyaya uğraması nəticəsində meydana çıxır.

Bu sindromun daşıyıcıları görünüşdə tamamilə sağlam ürəyə sahib olurlar. Xəstəliyin təməl xüsusiyyətləri ritm pozğunluqları, bayılma olur. Lakin sindromla bağlı bu klinik vəziyyətlər əsasən gecə meydana gəldiyindən, xəstələrin çoxu bunu hiss edə bilmir və "yuxuda ani ölüm" kimi hadisələr meydana çıxır.

Terapiya metodu kimi ritm pozğunluqlarını düzəldə bilən avto-deffibulyatorlar ürəyə implantasiya edilir. Sindrom genetik olaraq keçdiyindən xəstənin yaxın qohumlarının da xüsusi nəzarət altına alınması məsləhət görülür.

Hazırladı: Arzu Məmmədova,

*II müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 369 b
qrup tələbəsi*

Rektor Beynəlxalq Universitetlər Assosiasiyasının prezidenti ilə görüşüb

• Martın 17-də Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli Qafqaz Universitetinin rektoru, Beynəlxalq Universitetlər Assosiasiyasının prezidenti Kaxa Şengeliya ilə görüşüb.

Qafqaz Universitetinin rektoru Kaxa Şengeliya ATU-da olduğundan məmnunluğunu ifadə edib. Beynəlxalq Universitetlər Assosiasiyası barədə məlumat verən rektor qurumun 1965-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının yanında yaradıldığını qeyd edib: "Dünyanın 200-dən çox nüfuzlu universiteti bu Assosiasiyanın üzvüdür: "Assosiasiyanın əsas mərkəzləri ABŞ-ın Nyu-York və Böyük Britaniyanın paytaxtı London şəhərində yerləşir".

Beynəlxalq Universitetlər Assosiasiyasının bu il iyulun 5-dən 8-dək Avstriyanın paytaxtı Vyana-da toplantısı keçiriləcək.

Qurum rəhbəri Kaxa Şengeliya rektor Gəray Gəraybəyli də toplantıya dəvət edərək, "sizi orada görməkdən məmnunluq duyuruq" - dedi.

Rektor Gəray Gəraybəyli öz növbəsində qonağa ATU-nun fəaliyyəti, klinikaları haqqında geniş məlumat verib. Bildirib ki, ATU Azərbaycanda həkim və əczaçılıq sahəsində mütəxəssis hazırlayan yeganə ali təhsil ocağıdır: "Universitetimizə ildə təxminən 1000 tələbə qəbul edilir. Hazırda 7000-ə yaxın tələbəmiz var. Bütövlükdə Azərbaycanın

aparıcı ali ocaqlarından biriyik. Azərbaycan Tibb Universiteti xarici tələbələrə sayına görə ölkəmizdə 1-ci yeri tutur. Hazırda universitetə 26 ölkədən 1500-ə yaxın xarici tələbə qəbulu var".

Görüşdə ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Nadir Zeynalov, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, professor Rafiq Camalov da iştirak ediblər.

Görüşdə rektor qonağı ATU-nun fəxri medalı ilə təltif edib.

Türkiyə səfiri Erkan Özoral: "ATU bizim üçün doğma məkandır"

Türkiyənin ölkəmizdəki səfiri Erkan Özoral Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəylinin qonağı olub. Görüşdə Azərbaycanla Türkiyə arasında təhsil və səhiyyə sahəsində mövcud münasibətlərin möhkəmlənməsi istiqamətində müzakirələr aparılıb.

olduğunu, amma onlar arasında Türkiyə universitetlərinin xüsusi yer tutduğunu bildirdi. Rektor İstanbul Universiteti ilə birgə layihənin reallaşmasının bir çox yeniliklərin tətbiqinə yol açacağını qeyd etdi. Rektor G.Gəraybəyli mütəmadi olaraq tələbələrlə, o cümlədən əcnəbi tələbələrə görüşdüyünü, onların təklif və iradlarını dinlədiyini diqqətə çatdırdı.

Dəvət üçün təşəkkürünü bildirən səfir Erkan Özoral bundan öncə səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyevlə görüşdə bir çox önəmli məsələlərin müzakirə

Görüşdə iştirak edən ATU-nun xarici tələbələrlə iş üzrə dekanı Tariel İsmayılov qeyd etdi ki, hazırda Tibb Universitetində Türkiyədən 527 nəfər var. Onlardan 311

olunduğunu bildirib. Qeyd olunub ki, gündəmdəki məsələlərdən biri də ATU ilə İstanbul Universiteti arasında bir sıra layihələrin planlaşdırılmasıdır. Səfir artıq türkiyəli həkimlərin bütün Avropada gözəl mütəxəssis kimi qəbul olduğunu deyərək bu təcrübənin Azərbaycanda da paylaşılmasında maraqlı olduğunu bildirib: "Tibb Universiteti bizim üçün çox özəl və əziz yerlərdən biri, doğma məkandır. Bildiyimiz kimi, bu universitetə tələbə axını var. ATU türkiyəli gənclər arasında

nəfəri artıq tələbədir və təhsil alır. 216 gənc isə universitetin hazırlıq kurslarına cəlb olunublar.

Görüşdə Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyinin müşaviri Abdülqafur Büyükkırat, rektorun müşaviri Zülfüqar Musabəyov, ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Nadir Zeynalov, beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri İkrəm Rüstəmov da iştirak ediblər.

ATU-nun patoloji fiziologiya kafedrasında yenilik

• Azərbaycan Tibb Universitetinin patoloji fiziologiya kafedrasında tədris prosesinin keyfiyyətini artırmaq, daha maraqlı mühazirələrin keçirilməsini təmin etmək məqsədilə açıq mühazirə və praktikalar aparılıb.

ATU-nun patoloji fiziologiya kafedrasının tədris hissə müdiri, tibb üzrə elmlər doktoru Məmməd Əliyevin sözlərinə görə, belə tədbirlərin əsas məqsədi dərslərin keyfiyyətini artırmaqdan ibarətdir: "Kafedra müdiri, professor Sabir Əliyevin tapşırığı ilə bu semestrədən

iştirakilə keçirilir. Gələn həftə keçiləcək dərslərin, tədris materiallarının məzmununu bu toplantılarda müzakirə olunur. Əsas məqsədimiz

sözlə, əsas hədəf dərslərin keyfiyyətini artırmaqdır".

Bu gün təşkil olunan iclasın əvvəli ötən həftə baş tutan açıq mühazirənin müzakirəsinə həsr olundu. İclasda aparılan işlər qiymətləndirilib, prosesin müsbət tərəflərindən danışılıb, həmçinin irad və təkliflər dinlənilib. Toplantının ikinci hissəsində isə sınaq mühazirəsi müzakirəyə çıxarıldı. Bu dəfə kafedranın dosenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Məlahət Talışinskaya mühazirəni təqdim etdi.

Qeyd edək ki, kafedrada 23 müəllim fəaliyyət göstərir. Belə açıq iclaslarda bütün müəllimlər iştirak edir. Toplantılar mütəmadi olaraq həftədə bir dəfə keçirilir.

etibarən biz, növbəti həftədə keçiriləcək praktiki məşğələlərin, mühazirələrin sınaq formasını dinləyirik. Bu toplantılarımız bütün müəllim heyətinin

müəllimlərimizin bilik səviyyəsini bir daha sınaq etməyə, onların tədris prosesinə hansı dərəcədə hazır olduğunu dəqiqləşdirməkdir. Bir

da tanınır. Biz də səfirlik olaraq, Türkiyədən tələbələrin bu universitetdə təhsilini dəstəkləyirik".

Rektor Gəray Gəraybəyli də öz növbəsində ATU-nun bir çox əcnəbi təhsil müəssisələri ilə əlaqələrinin

Görüşdən sonra səfir Erkan Özoral ATU-da təhsil alan türkiyəli tələbələrlə görüşüb. Gənclər ATU-da onların təhsili və yaşayışı üçün yaradılan şərait, mütəmadi tədris sistemi haqqında səfirə məlumat veriblər.

ATU-nun mətbuat xidməti

Professor Rafiq Məmmədhasənov: Çoxları diabet xəstəsi olduğunu bilmir

• Hazırda dünyada 250 milyon insan şəkərli diabetdən əziyyət çəkir. Hər yüz nəfərdən 80-i insulina ehtiyac olmayan diabetdən əziyyət çəkir. Bu növ diabet adətən simptomuz keçdiyindən, çox vaxt insanlar xəstə olduqlarını bilmirlər.

Azərbaycan Tibb Universitetindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Səhiyyə Nazirliyinin baş endokrinoloqu, ATU-nun tərbiyə işləri üzrə prorektor, professor Rafiq Məmmədhasənov bu barədə açıqlama verib.

Professor bildirib: "Diabet əsasən iki tipə bölünür. Birinci tip 40 yaşına qədər insanlarda əmələ gəlir. Bu zaman bədən qətiyyəns insulin hasil etmir və belə insanların bədənində mütəmadi olaraq insulin yeridilməlidir. İkinci növ 40 yaşdan yuxarı şəxslərdə əmələ gələn "yaşlıların diabeti" adlandırılır. Bu xəstələrin müalicəsi üçün

əksər hallarda insulin tələb olunmur. Xəstəliyin ağırlaşmış halında insulindən istifadə olunur ki, buna da nadir hallarda rast gəlinir. Belə xəstələrdə həblər və pəhrizlə ümumi vəziyyəti stabil saxlamaq olur. Əksər hallarda artıq çəki də insulin çatışmazlığı ilə nəticələnir. Piylənmə ilə yanaşı, karbohidratla zəngin qidalar, hipodinamiya, xroniki stress, genetik faktorlar şəkərli diabetin yaranmasının əsas səbəblərindəndir.

Birinci tip diabetdə rast gəlinən əsas əlamətlər ağız və dodaqların quruluğu, səbəbsiz arıqlama, yanğı (susuzluq) hissi, çox su içmək, tez-tez sidiyə getmək, iştahanın artması və sairədir. Şəkərli diabet zamanı qəbul olunan dərmanlar bəzəndə piylənmənin azalması ilə yanaşı, qaraciyərin piylənməsinin də qarşısını alır.

Tibbin inkişafı nəticəsində diabet xəstələrinin orta ömür müddəti əvvəlki illərə nisbətən xeyli uzanıb. Əgər əvvəllər bu xəstəliyə tutulandan sonra insanların orta hesabla beş-yeddi il yaşayırdırsa, hazırda tibbin irəliləməsi ilə əlaqəli olaraq belə insanların orta xəstəlik müddəti 30-50 ildir.

Ölkəmizdə diabet xəstələrinin əksəriyyəti dövlət təminatındadır. Əvvəlki dövrdən fərqli olaraq, artıq xəstələrə heyvan mənşəli insulin deyil, yeni analogi preparat vurulur. Əvvəllər istifadə olunan insulinin tərkibindəki amin turşu ağır fəsadlarla nəticələnirdi.

Ümumdünya Autizm Gününə həsr olunmuş "dəyirmi masa" keçirilib

• Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzində KİV nümayəndələri üçün 2 Aprel - Ümumdünya Autizm Gününə həsr olunmuş "dəyirmi masa" keçirilib.

Nazirliyin mətbuat xidmətinin AZƏRTAC-a verdiyi məlumata görə, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı 2007-ci ildən başlayaraq hər il apreli "Dünya Autizm Maarifləndirmə" ayı kimi qeyd etməyi ənənə şəklinə salıb. Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidməti ilə birgə təşkil olunacaq "dəyirmi masa" bu ilin apreliyində autizmlə bağlı keçiriləcək tədbirlərin ilki idi.

Autizm erkən yaşda başlayan, sosial münasibətlər və ünsiyyət sahəsindəki problemlərlə özünü göstərən, məhdud və təkrarlanan davranışlara səbəb olan ümumi inkişaf geriliyidir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi "Əlilliyin və sağlamlıq imkanlarının məhdudluğunun müəyyən olunması meyarlarına dair Əsasnamə"də "Uşaqların sağlamlıq imkanları məhdudluğunun müəyyən

olunması meyarları"na autizm də aid edilib.

"Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Tədbirlər Planı"na əsasən KİV nümayəndələri üçün təşkil olunan "dəyirmi masa"nın əsas məqsədi media vasitəsilə ictimaiyyətin diqqətini ildən-ildən aktuallaşan autizm sindromuna, autik spektr pozuntuları ilə üzləşənlərin və ailələrin ehtiyaclarına yönəltməkdən ibarətdir.

"Dəyirmi masa"da Səhiyyə Nazirliyi, Azərbaycan Tibb Universiteti, Uşaq Psixonevroloji Mərkəzi, "Birgə və Sağlam" və "Lider Qadınlar" İctimai Birliklərinin nümayəndələri, eləcə də İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzinin mütəxəssisləri iştirak ediblər.

24 mart - Dünya Vərəmlə Mübarizə Günüdür

◆ 24 mart - Beynəlxalq Vərəmlə Mübarizə Günüdür. Azərbaycan Tibb Universitetinin Ftiziatriya kafedrasının müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Rafiq Bayramovun sözlərinə görə, vərəm - vərəm çöpləri tərəfindən törədilən xroniki yoluxucu xəstəlikdir. Vərəm çöpləri 1882-ci il, martın 24-də alman alimi Robert Kox tərəfindən kəşf edilib. Vərəm haqqında olan tarixi məlumatların araşdırılması bu xəstəliyin yaşının bəşəriyyətin, canlıların yaşı ilə eyni olması qənaətinə gəlməyə əsas verir:

müşahidə edilir: "Bundan başqa vərəmə qida, təmas və s. yollarla da yoluxmaq mümkündür. Vərəm çöpləri ilə yoluxma xəstələnmə üçün vacib olsa da, başlıca faktor deyil. Çünki vərəm çöpləri yoluxduğu orqanizmdə latent ("yatmış") formada

müsbət olmaması vərəmə tutulan şəxslərin əksər hallarda öz xəstəliyini gizlətməyə çalışmasına səbəb olur. Burada bir səbəb də, cəmiyyətdə vərəmlə qeyri-normal, o cümlədən tüfeyli həyat təzi keçirən şəxslərin, alkoqoliklərin, narkomanların, həbsxanada olanların xəstələnməsi fikrinin olmasıdır. Düzdür, bu insanlarda vərəm daha çox rast gəlinir. Ancaq tam normal həyat təzi və yaşayış şəraiti olan şəxslər də vərəmlə

kürək nahiyəsinin tərləməsi, ümumi halsızlıq, zəiflik əlamətlərinin qarışıq bürüzə verməsidir. Ən çox tənəffüs orqanlarının, ağ ciyərlərin vərəmi rast gəldiyi üçün qeyd etmək lazımdır ki, ağ ciyər vərəminin müxtəlif formalarında nisbi patoqnomik əlamətlərlə yanaşı ən çox müşahidə edilən əlamətlər - 3 həftədən çox davam edən öskürək, bəlgəm ifrazı, döş qəfəsində ağrı, təngnəfəslik və qanhayxırmanın olmasıdır:

Rafiq Bayramov: «Tam normal həyat təzi və yaşayış şəraiti olan şəxslər də vərəmə yoluxa bilər»

"Vərəmin törədicisinin, yəni vərəm çöplərinin 135 il, ona qarşı istifadə edilən ilk dərman preparatı olan "Streptomisin" in isə 73 ildir ki, kəşf olunmasına baxmayaraq bu xəstəlik tarix boyu epidemiya halını alaraq çoxsaylı insan tələfatına səbəb olub. Son illər bütün dünyada olduğu kimi, bizdə də vərəmin epidemioloji göstəricilərində müəyyən müsbət dinamika olmasına baxmayaraq, hal-hazırda da bütün dünyada vərəm xəstəliyi global problem olaraq qalmaqdadır. Xüsusilə, son illər dünyada dərmanlara dözümlü vərəmlə yoluxma, xəstələnmə hallarına daha çox rast gəlinir. Vərəm xəstəliyi ən çox tənəffüs orqanlarında, ağ ciyərlərdə rast gəlsə də orqanizmin bütün orqan və sistemlərinin vərəm

mənşəli zədələnməsi mümkündür. Belə ki, sümük-oynaq sisteminin, limfa düyünlərinin, ginekoloji orqanların, qarın boşluğu orqanlarının, dərinin, gözün və s. orqanların vərəm xəstəliyi təcrübədə müşahidə edilən patologiyalardandır".

Doktor Rafiq Bayramovun sözlərinə görə, vərəm əsasən aerogen, yəni tənəffüs yolu vasitəsilə yoluxur. Xəstəliyin əsas yoluxma mənbəyi vərəm çöpləri ifraz edən ağ ciyər vərəmi olan xəstələrdir. Bu xəstələrin öskürməsi və asqırması nəticəsində (hava-damcı yolu) və yaxud onların bəlgəmi ilə çirklənmiş torpaqdan havatoz yolu ilə yoluxma daha çox

qalaraq xəstəlik törətməyə bilər və yaxud immunitetin zəiflədiyi zamanda aktiv formaya keçərək xəstəlik törədə bilər. Çox yerinə düşən bir deyim var ki, vərəm elə xəstəlikdir ki, heç vaxt öz vizit kartını əvvəlcədən heç kəsə göndərmir. Bu baxımdan hər bir kəs ömrünün istənilən dövründə vərəmlə xəstələnməyə bilər. Ancaq təbii ki, vərəmlə xəstələnməyə görə risk qrupu olan şəxslər var ki, o, insanlarda vərəm daha çox rast gəlinir. Bu risk qrupunu təşkil edən insanlarda immunitetin zəifləməsi əsas faktorlardan biridir.

Cəmiyyətdə vərəm xəstəliyinə münasibətin birmənalı və

xəstələnməyə bilər. Xüsusilə şəkərli diabet olan, açıq ürək əməliyyatları və digər ağır cərrahi əməliyyatlar keçirən, uzun müddətli hormonal preparatlar qəbul edən, pəhriz saxlayaraq kəskin arıqlayan şəxslər vərəmlə daha çox xəstələnir. Buna görə də, cəmiyyətdə bu məsələ ilə bağlı maarifləndirmə tədbirlərinin artırılması yaxşı olardı".

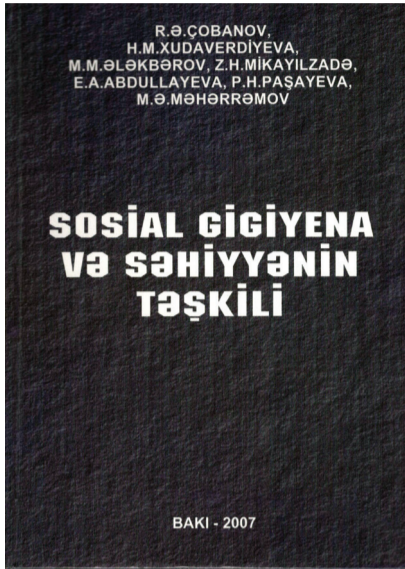
R. Bayramov deyir ki, vərəmin lokalizasiyasından asılı olmayaraq, bu xəstəlik üçün xas olan nisbi patoqnomik əlamətlər - axşamlar zəif subfebril hərarətin (37,2-37,4 C) olması, gecələr səhərə yaxın boyun, ənsə və

"Təbii ki, bu əlamətlərin bir və ya bir neçəsinin olması heç də həmin insanın vərəmlə xəstə olmasını sübut etmir. Ancaq bu əlamətlər vərəmə şübhə yaradır və müşahidə edildikdə həkim-mütəxəssisə müraciət etmək məsləhətdir. Çünki xəstəliyin diaqnozu aparılan kompleks müayinələrin əsasında mümkündür. Onu da qeyd edim ki, vərəm tam sağalan xəstəlikdir və nə qədər tez aşkar edilib düzgün müalicəyə başlanılsa, nəticəsi bir o qədər effektiv olar".

Kafedranın kitab rəfi

Tibb elmi daim inkişaf etməkdə və yeniləşməkdədir. Bu dinamik prosesə qoşulmaq, dünya tibb elminin hər bir yeniliyini, nailiyyətini mənimsəmək, bu bilikləri tələbələrə çatdırmaq üçün dərsliklərin və dərs vəsaitlərinin yazılması günün ən vacib məsələlərindən biridir.

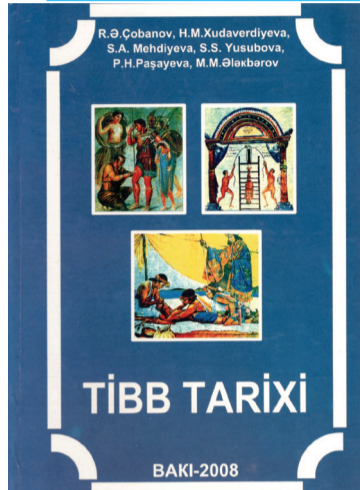
R.Ə.Çobanov, H.M.Xudaverdiyeva, M.M.Ələkbərov Z.H.Mikayilzadə, E.A.Abdullayeva, P.H.Paşayeva, M.Ə.Məhərrəmov; "Sosial gigiyena və səhiyyənin təşkili" Rəyçi: ə.e.x, professor F.B. Ağayev; (dərslik) Bakı – "Təbib", 2007.- 404 səh.

Mühazirələr toplusu şəklində yazılmış bu kitabda sosial gigiyena və səhiyyənin təşkilinin nəzəri əsasları, səhiyyə qanunvericiliyi, əhali, tibb və səhiyyə haqqında nəzəriyyələr, tibbi etika və deontologiya, əhəlinin sağlamlıq vəziyyəti və onun öyrənilməsi üsulları, səhiyyənin beynəlxalq problemləri, dünyada mövcud olan səhiyyə sistemlərinin xüsusiyyətləri, səhiyyənin idarə olunması, əhaliyə və onun ayrı-ayrı qruplarına tibbi yardımın təşkili, əhaliyə sanitariya-epidemioloji xidmətin təşkili və səhiyyənin iqtisadiyyatı problemləri geniş şərh olunmuşdur.

Kitab sosial gigiyena və səhiyyənin təşkili sahəsində Azərbaycan dilində tərtib edilən ilk dərslik kimi Azərbaycan Tibb Universitetinin tələbələri və səhiyyə təşkilatçıları üçün nəzərdə tutulmuşdur.

R.Ə.Çobanov, H.M.Xudaverdiyeva, S.A.Mehdiyeva, S.S.Yusubova, P.H.Paşayeva, M.M.Ələkbərov; "Tibb tarixi" Elmi redaktor: t.e.n. A.Ə.Ağayev; Rəyçi: professor F.N.Məmmədov, M.S.Məmmədov; (dərslik) Bakı – "Təbib", 2008.- 390 səh.

Tibb tarixinin öyrənilməsi həkimlərin, tibb işçilərinin, tələbələrin elmi dünyagörüşünü, tefəkkürünü və mənəvi dəyərlərini formalaşdırır, ümumi professional mədəniyyətlərini artırır, həkimlik etikasının inkişaf tarixi ilə tanış edir.

Tibb tarixi müstəqil bir elm kimi nəinki bizim ölkədə, eləcə də bütün dünyanın ali tibb məktəblərində tədris edilir.

Tibb tarixinin tədrisi dünya miqyasında tibb və həkimlik sənətinin qədim dövrlərdən başlayaraq müasir dövrə qədər əldə etdiyi nailiyyətlərlə tibb universitetinin tələbələrini tarix və həkimlik etikasının müddəaları ilə tanış edir.

Mühazirələr toplusunun əsasına və tədris proqramına dünyəvi tibb tarixinin periodizasiyası və xronologiyası qoyulmuşdur. Müasir tarix elmində dünyanın tarixi prosesləri 5 dövrə bölünür: ibtidai icma, qədim dünya, orta əsrlər, yeni dövr və ən yeni tarix. Bu istiqamətdə ictimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkili kafedrasının əməkdaşları tərəfindən ilk dəfə Azərbaycan dilində tərtib edilən tibb tarixi üzrə mühazirələr toplusu bütövlükdə bütün formasiyaları əhatə edir və tələbələrin bu elmi daha yaxşı mənimsəməsinə şərait yaradır.

Hər iki dərs vəsaitində bəşər cəmiyyətinin yarandığı gündən müasir dövrümüzdə qədər tibbin inkişaf etapları mərhələlər üzrə geniş şərh edilmişdir.

Professor R. Ə. Çobanov və t.ü.f.d. S.A.Mehdiyevanın redaktorluğu ilə müəllif kollektivi: H.M. Xudaverdiyeva, M.Ə.Məhərrəmov, M.M.Ələkbərov A.Ə.Ağayev, N.R.Cabbarova, V.N.Vəkilov, P.H.Paşayeva, F.F.Məmmədov, R.Q.Nağıyeva, R.B.Liftiyev, K.Ə.Babayev, B.Ə.Vəliyev, P.N.Babayev, R.İ.Rəsulova, K.M.Əliyeva; "Tibb tarixi" (testlər) Bakı – "Təbib", 2012.- 362 səh.

Boloniya prosesinin tərkib hissəsi tələbələrin biliyin test üsulu ilə obyektiv qiymətləndirilməsidir ki, bu da təhsilin keyfiyyətini yüksəltməyə xidmət edir.

İctimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkili kafedrasının əməkdaşları I kurs tələbələri üçün üç dildə (Azərbaycan, rus və ingilis) belə bir toplu hazırlamışlar.

Bu toplu tələbələrdə testlə işləmə vərdişinə nail olmağa, onların ayrı-ayrı modelləri ilə tanış olmağa, əldə edilmiş bilikləri möhkəmləndirməyə və sistemləşdirməyə kömək edir.

Təqdim olunan "Tibb tarixi" fənni üzrə test bankı keçirilən dərslərdə mənimsənilən bütün mərhələləri əhatə edir.

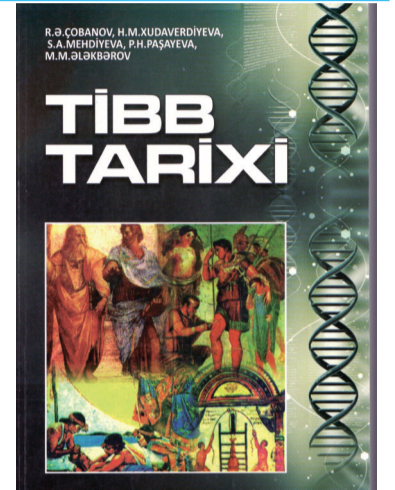
Kitabdan həmçinin müəllimlər də metodik vəsait kimi istifadə edə bilərlər.

Qeyd edək ki, "Tibb tarixi" fənni üzrə test bankı həmin fənnin proqramını tam əhatə edir və bu fənn üzrə müasir dərslərə müvafiqdir.

R.Ə.Çobanov və K.Ə.Babayev elmi məcmuənin nəşrinə məsul şəxslər "İctimai sağlamlıq və səhiyyə" Bakı – "Təbib" nəşriyyatı, 2017.- 252 səh.

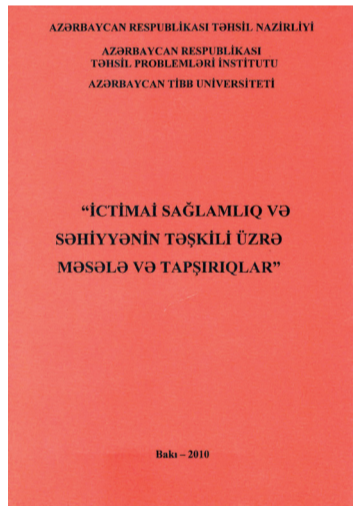
"İctimai sağlamlıq və səhiyyə" adlı məcmuənin elmi ictimaiyyətin dəyərli araşdırmaları ilə Azərbaycan Tibb

Professor R. Ə. Çobanovun redaktorluğu ilə müəllif kollektivi: M.M.Ələkbərov, H.M. Xudaverdiyeva, A.Ə.Ağayev, P. H. Paşayeva, M.Ə.Məhərrəmov, S.A.Mehdiyeva, V.N.Vəkilov, R.Q.Nağıyeva, R.B.Liftiyev, B.Ə.Vəliyev, S.M.Rəhimova, K.Ə.Babayev, F.F.Məmmədov, A.Z.Ləmbəranskaya, K.M.Əliyeva; "İctimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkili üzrə məsələ və tapşırıqlar" Bakı – "Təbib", 2010.- 62 səh.

Sosial gigiyena və səhiyyənin təşkili fənninin nəzəri, təcrübə bölmələrinin daha yaxşı mənimsənilməsi üçün zəruri olan tapşırıq və məsələlərin həllinə aid nümunələr kafedranın əməkdaşları tərəfindən tərtib edilərək nəşr olunmuşdur. Vəsaitin tələbələrin ixtiyarına verilməsində məqsəd onların praktik məşğələlərdə müstəqil olaraq məsələ və tapşırıqları yerinə yetirmələrinə yardımçı olmağa və bu fənni dərinlən öyrənməyə imkan yaradır.

Vəsait Azərbaycan Tibb Universitetinin müalicə-profilaktika, pediatriya, tibbi-profilaktika və tibbi-biologiya, stomatologiya fakültələrinin tələbələri üçün nəzərdə tutulmuşdur. Elmi tədqiqat işi ilə məşğul olan, həmçinin təcrübə fəaliyyət sahəsində çalışan tədqiqatçılar və həkimlər də bu vəsaitdən istifadə edə bilərlər.

Yeni nəşrlər

"Sağlam qidalanmanın elmi əsasları" dərs vəsaiti yenidən nəşr olunub

"Sağlam qidalanmanın elmi əsasları" dərs vəsaiti yenidən nəşr olunub.

Nəşr Azərbaycan Tibb Universitetinin qidalanma və kommunal gigiyena kafedrasının professoru Maqşud Qasimov, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademiki, ATU-nun uşaq xəstəlikləri kafedrasının müdiri Adilə Namazova, mama-ginekologiya kafedrasının dosenti Kamilə Qasimova və qidalanma və kommunal gigiyena kafedrasının dissertantı Aytən Səmədzadə tərəfindən hazırlanıb.

Müxtəlif qidalanma problemlərinə həsr olunan nəşrin hazırlanmasında Azərbaycan və dünya tibb alimlərinin məqalələrindən, müxtəlif kitab və dərsliklərdən istifadə olunub. Kitabda əhəlinin müxtəlif təbəqələrinin, o cümlədən uşaqların, hamilə qadınların, süd verən anaların, ahıl və yaşlı insanların düzgün qidalanması haqqında ətraflı məlumat verilir, müalicə-profilaktik nöqtəyi-nəzərdən qidalanmanın əsas problemlərinə nəzər yetirilir.

Universitetinin dövrü nəşrləri siyahısını zənginləşdirməkdədir.

Yenice çapdan çıxmış məcmuənin V cildi də əvvəlki nəşrlərin davamı olaraq müasir təbabətin müxtəlif sahələrinə həsr edilmiş elmi tədqiqatların nəticələrini özündə əks etdirir. Kitabda dərc olunan məqalələrdə həm nəzəri, həm də praktik təbabətin aktual problemləri tədqiq edilir, bu sahəyə dair təkliflər verilir və o cümlədən annotasiya, istifadə olunmuş ədəbiyyatın siyahısı təqdim edilir.

Topludan elmi tədqiqatçılar, səhiyyə işçiləri və həmçinin sosial gigiyenik araşdırmalara maraq göstərən hər bir kəs faydalana bilər.

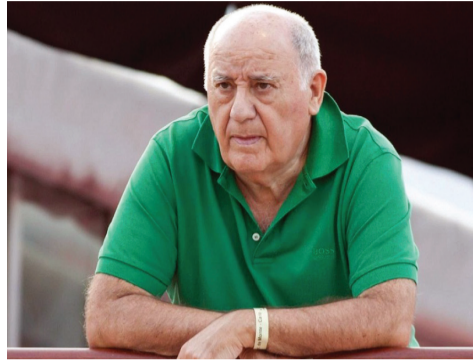
Hazırladı: M.ƏLƏKBƏRLİ

İspaniyalı milyarder ölkəsinin onkoloji xəstələrinə pulsuz diaqnostika imkanı yaradır

İspaniyanın ən varlı adamı, "İnditex" tekstil imperiyasının maqnatı Amansio Orteqa ölkəsində fəaliyyət göstərən onkoloji mərkəzlərə 320 milyon avro köçürüb. Bu vəsait onkoloji mərkəzlərin avadanlıqlarının yenilənməsinə sərf olunacaq.

Bütün İspaniya ərazisindəki mərkəz və hospital-lara rəqəmsal mammoqrafiya, tomosintez, daha dəqiq diaqnozlar qoya biləcək 290 avadanlıq, həmçinin həkim alətləri və dərmanlar alınacaq. Yeni dərmanlar xəstələrin orqanizmində birbaşa xəstəliklə mübarizə aparmaqla yanaşı, daha az əks təsir yaradacaq. Xəstələrin diaqnostika-sı da bu avadanlıqlard vasitəsilə pulsuz həyata keçiriləcək.

2015-ci ildə Amansio Orteqa Fondu İspaniyanın Qalisiya vilayətinin səhiyyə idarəsinə 17 milyon, 2016-cı ildə isə Əndəlis vilayəti üçün 40 milyon avro vəsait ianə edib. Hər iki ianə yenə də onkoloji

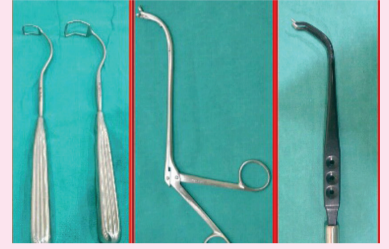

xəstəliklərlə müalicəyə sərf olunub. Amansio Orteqa həm də dünya şöhrətli "Zara" brendinin sahibidir.

Həkimin dörd yeni ixtirası

Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi akademik Mirqasımov adına Respublika Kliniki Xəstəxananın otolarinqoloqu, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Məzahir Quliyevin təklifi əsasında hazırlanan dörd yeni ixtiraya - xüsusi konstruksiyalı adenotom, forseps (konxotom), bipolyar koagulyasiyator ucluğu-pinset və sorucu ucluq alətlərinə müəlliflik hüququ verib.

Bu barədə AZƏRTAC-ın müxbirinə məlumat verən ixtira müəllifi qeyd edib ki, həmin alətlərin tətbiqi burun-udlaq qanaxmalarının qarşısının alın-

ması, qan laxtalarının təmizlənməsi və görmə sahəsinin daha da yaxşılaşmasına, əməliyyatdan sonrakı fəsadların baş verməməsinə səbəb olacaq.

Yaxın vaxtlarda həmin alətlərin kütləvi şəkildə istehsalına başlanıla-cağı gözlənilir.

Darçın bir çox xəstəliklərə qarşı kömək edir

Darçın ətirli ədvə olmaqla yanaşı həm də bir çox xəstəliklərə qarşı çox gözəl vasitədir.

AZƏRTAC AyZdorov.ru say-tına istinadla xəbər verir ki, artıq müasir tibbdə təsdiq edilib ki, darçın müxtəlif xəstəliklər zamanı orqaniz-minin həyat üçün vacib bir sıra sahələrinə müalicəvi təsir göstərir, bədənin ümumi to-nusunu artırır, immunitetin möhkəmlənməsinə kömək edir. Belə ki, bu ədvə B qrup, C, A, PP vitaminləri, kaliy, kalsiy, maqniy, fosfor, sink, dəmir və müxtəlif efir yağları ilə zəngindir.

Tibbdə bu ədvədən antiseptik, eləcə də göbələk və mədə-bağırsaq yolu xəstəlikləri əleyhinə vasitə kimi istifadə olunur. Bundan əlavə, darçın artıq duz və mayeni orqanizmdən çıxarır, öd və qaraciyəri təmizləyir. Sağlamlıqla yanaşı, darçın-dan kosmetoloji vasitə kimi də istifadə olunur. Darçından ha-zırlanan maskalar saçın daha tez uzanmasına, parlaq və canlı görünməsinə kömək edir.

Saçlarda canlandırıcı effekt əldə etmək üçün tərkibində bir çay qaşığı darçın, iki xörək qaşığı bal və iki xörək qaşığı ilıq zey-tun yağı olan maskadan istifadə etmək olar. Bu maskanı saçda 45 dəqiqə saxlamaq lazımdır.

Saçların həcminin artırılması və saçqıranlardan azad olmaq üçün bir çay qaşığı darçın, bir yumurta, əzilmiş pomidor, bir xörək qaşığı günəbaxan yağı və bir xörək qaşığı bal qarışımından istifadə etmək olar. Bu maska saçda 20 dəqiqə saxlanıb yuyul-duqdan sonra limonlu su ilə ya-xalanmalıdır.

Saçların tez uzanması üçün iki çay qaşığı darçın, bir baş soğan əzməsi, dörd diş əzilmiş sarım-saq və bir qaşığı balın qarışımı çox gözəl nəticə verir. Hazırlan-mış bu qarışımı saçların dibinə sürüb, yarım saat saxladıqdan sonra gicitkən dəmləməsi ilə ya-xalamaq lazımdır.

Darçından ariqlamaq üçün də istifadə olunur.

Ariqlamaq üçün bir çay qaşığı darçın və 1.5 litr qatığın qarışımından dadlı və az kalorili içki hazırlamaq olar. Bu məhlul vasitəsilə sağlamlığa ziyan vur-madan tez və gözəçarpan nəticə əldə etmək mümkündür.

Orqanizmdə maddələr müba-diləsinin yaxşılaşdırılması üçün yarım çay qaşığı darçına qay-nar su əlavə olunub yarım saat dəmlənir. İliq vəziyyətdə olan məhlulla bir çay qaşığı təmiz süzmə bal əlavə olunur. Hazır içkinin yarısı gecə yatmadan əvvəl, yarısı isə səhər açqarı-na içilir. Bu içkidən mütəmadi istifadə edilərsə, ay ərzində yed-di kiloyadək çəki atmaq müm-kündür.

Qeyd edək ki, hamilələr, uşaq əmizdirən analar, mədə yarası və yüksək turşuluq, yüksək qan təzyiqi və hərərat, allergiyası olanların bu ədvədən istifadəsi məsləhət görülmür.

İnsultun profilaktikası üçün sadə vasitə təklif edilib

İnsultun qarşısını alan vasitələr arasında hamı üçün əlçatan olanları var. ABŞ alimləri müəyyən ediblər ki, toyuq yumurtası beyinə qan sızmasının qarşısını almağa səmərəli kömək edir.

AZƏRTAC "medikforum" saytına istinadla xəbər verir ki, Miçigan Universitetinin elmi işçiləri bir neçə tədqiqatın məlumatlarını təhlil etdikdən sonra bu nəticəyə gəliblər. İştirakçılar tədqiqat zamanı toyuq yumurtası yeyiblər. Alimlər müəyyən ediblər ki, hər gün cəmi bir yumurta yemək insultun qarşısını 12 faiz alır.

Tədqiqatçılar toyuq yumurtası yeməyin profilaktik effektinin yüksək olmasını bu məhsulun anti-oksüdant maddələr kompleksi ilə zəngin olması ilə əlaqələndirirlər. Orqanizmin müəyyən səbəblərə görə daim məruz qaldığı oksidləşmə prosesinin intensivliyi bu maddələr sayəsində səngiyir. Hüceyrələrdə oksigen təzyiqinin düşməsi çox təhlükəli xəstəliklərin, o cümlədən ürəyin işemik

xəstəliyinin və beyində qan dövranının pozulma-sı ilə bağlı olan iltihabi proseslərin kəsilməsinə gətirib çıxarır.

Yumurta yeyən zaman orqanizmə damarlara və kapilyarlara yaxşı təsir göstərən birləşmələr və rahat həzm olunan zülallar daxil olur. Bu da yu-murtanın faydalı xüsusiyyətlərini gücləndirir.

İsveç alimləri 3D-printerlə insanın qığırdaq toxumasını çap ediblər

İsveçin Calmers Texniki Universitetinin bir qrup alimi uzun sürən tədqiqatlardan sonra 3D-printerlə insanın qığırdaq toxumasını süni şəkildə yarada biliblər.

Alimlər eksperiment aparmaq üçün məxsusi olaraq tərkibində nanosellüloz və donordan götürülmüş qığırdaq toxumasının hüceyrələri olan yeni hidrogel hazırlayıblar. Sonra mütəxəssislər hidrogeldən 3D-printerlə implantatlar çap edərək, on-ları sınaq üçün istifadə olunan siçanlara köçürüblər.

Bir müddət sonra tədqiqatçılar bildiriblər ki, köçürülmüş toxumanın yerində qan damarları şəbəkəsi inkişaf etməyə başlayıb, səfəhlər isə gəmiricilərin orqanizmindən qo-pub ayrılmayıb.

Alimlərin fikrincə, belə implantatlar gələcəkdə insana da aşılanı bilər.

Tədqiqat qrupunun rəhbəri, professor Pol Hateholm bildirib: "Pasiyentin qulaq sevvanı

hüceyrəsinin nümunəsini götürüb, onu onur-ğa beynindəki kök hüceyrələri uyğunlaşdırırsa bilsək, biz həтта yeni qulaq düzəldə bilərik".

Mütəxəssislərin fikrincə, bu texnologiya-ların inkişafı yaxın gələcəkdə tibb sahəsində əsl çevriliş edə bilər və orqan köçürülməsinə ehtiyacı olan insanların münasib donoru uzun müddət gözləməsinə ehtiyac qalmaz.

Tədqiqatın nəticələri "Plastic and Recon-structive Surgery Global Open" jurnalında dərc olunub.

Etibarsız sayılır

II müalicə-profilaktika fakül-təsinin II kurs, 202^a qrup tələbəsi Məmmədli Sevinc Teymur qızı-nın adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakül-təsinin II kurs, 209^b qrup tələbəsi Hüseyinzadə Cavid Muşfiq oğlu-nun adına verilmiş qiymət kitab-cası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əsaslı kitabxananın kollektivi iş yoldaşları Cəmilə Mərdanovaya həyat yoldaşı

Mərdan Mərdanovun vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Farmakologiya kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti Aydın Əliyevə qaynanası

Zabilə Ağabala qızının vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Patoloji anatomiya kafedrasının əməkdaşları kafedranın assistenti Mirhafiz Mirzəyevə atası

İbrahim kişinin vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Hərbi tibb fakültəsinin əməkdaş-ları fakültə rəisinin elmi işlər üzrə müavini Pakizə Məmmədovaya anası

Almaz xanımın vəfatından kədərləndiklərini bildi-rir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Allah rəhmət eləsin!

Əzcəçiliğin texnologiyası və idarəçiliyi kafedrasının əməkdaş-ları kafedranın baş preparatoru Ədilə Ələkbərovaya qardaşı

Nəzəm Davud oğlu Ələkbərovun vaxtsız vəfatından kədərləndik-lərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Tibbi fizika və informatika ka-fedrasının əməkdaşları kafedranın baş müəllimi Dilbər Talıbovaya anası

Gülüş xanımın vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Tibbi fizika və informatika kafedrasının əməkdaşları kafedra-nın baş müəllimi İsmayıl Qafarova anası

Rəna xanımın vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələnilir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 98^c
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisənziya H - 022633
İndeks -0269
Sayı 1800